

KIRJANDUS

7. klass

(70 tundi)

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
<u>Lugemine</u> Iseseiseva lugemise eesmärgistamine vastavalt lugemisstrateegiale: kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine. Teksti eesmärgistatud ülelugemine vastavalt eesmärgile. Oma lugemisprotsessi analüüsimine ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine vastavalt lugemise eesmärgile. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine kaasõpilastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks ettevalmistavate ülesannete täitmine.	<u>Lugemine</u> • On terviklikult läbi lugenud vähemalt kolm eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost. • Loeb erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult ning hindab lugemise olulisust. • Tutvustab loetud raamatu autori tausta, sisu, tegelasi, käsitletavaid probleeme ja sõnumit klassikaaslastele.
Jutustamine • Jutustamine vastavalt teksti struktuurile, toetudes märksõnadele. • Loo jutustamine, mis põhineb teksti kompositsioonil, hõlmates tsitaatide kasutamist ning kokkuvõtvat jutustamist faabula või süžeege seotult.	Jutustamine Oskab jutustada kokkuvõtvalt loetud tekstist, järgides sisu ja kompositsiooni.

Samuti sisaldab jutustus kujutluspildi põhjal tekkivaid mõtteid teksti lugemise ajal või pärast seda.	
Teksti analüüs, tõlgendamine ja mõistmine • Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga või teksti toel oma sõnadega. • Teksti struktuuri kavandamine: kavapunktidenäitena esitatud väitlusküsimused ja märksõnad. Teksti põhiteemade väljaselgitamine. Teose peamõtte ja teema sõnastamine. Kokkuvõtte koostamine. • Arutelu teoses käsitletud teemade üle. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma seisukohtade väljendamine ja põhjendamine. Esitatud väidete toetamine elukogemuse ja tekstist pärit näidetega. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: sobivate tsitaatide valimine. Järelduste tegemine põhjaliku lugemise tulemusena. • Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või muudest allikatest ning enda sõnavara täiendamine. • Tegelaskehu analüüs: bioloogilised,	Teksti analüüs, tõlgendamine ja mõistmine Vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamisküsimustele ning analüüsiküsimustele; • Toetub tekstinäidetele ja tsitaatidele esitatud väidete tõestamiseks; • Kirjeldab teose kujutatud tegevusaega ja -kohta ning määratleb olulised sündmused; • Kirjeldab tegelase välimust, iseloomu ja käitumist ning analüüsib nende omavahelisi suhteid; • Arutleb teksti teema, peamiste sündmuste, tegelaste ja nende probleemide üle; • Leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab teose teema ja peamõtte ning kirjutab kokkuvõtte; • Otsib tundmatute sõnade tähendust ja teeb selgeks nende tähenduse. • Tunneb ära ja kasutab oma tekstides epiteete, metafoore, isikustamist ja võrdlusi; • Selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust; • Mõtestab luuletuste tähendust oma isiklike kogemuste ja väärtuste põhjal; • Eristab tekstinäidete põhjal erinevaid rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ning rahvajuttu (muinasjutt, muistend) liike ja nimetab nende tunnuseid; • Selgitab oma sõnadega reisikirja olemust.

psühholoogilised ja sotsiaalsed aspektid. Tegelase suhted iseendaga, teiste tegelastega ja ümbritseva maailmaga. Peamise konflikti väljaselgitamine ja sõnastamine. Tegelaste motivatsiooni selgitamine. Erinevate teoste peategelaste võrdlemine. Konfliktide uurimine erinevate tegelaste või tegelaste gruppide vahel. Kirjanduslike tegelaste tüüpide mõistmine.

- Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine. Tegevuse arengu kriitiliste punktide väljaselgitamine, haripunkti ja lahenduse leidmine.

- Ajalooliste sündmuste ja kirjandusteose vaheliste seoste mõistmine. Ajastu olulistest aspektidest tulenevate detailide leidmine teosest. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse selgitamine ning nende kasutamine võrdlustes ja metafoorides. Mõistatuse ja sõnaliste piltide mõistmise ja loomise oskus. Kujundite, võrdluste, metafooride, isikustamise ja korduse tundmine ja nende kasutamine. Sümbolite tähenduse mõistmine. Allegooria mõistmine.

- Luuletuste tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.

- Rahvaluule erinevad liigid ja alaliigid. Muinasjuttude,

muistendite, naljandite ja anekdootide tunnused. Puändi olemuse mõistmine. Kõnekäänete ja vanasõnade mõistmine. Mõistatuste ja nende olemuse mõistmine • Ilukirjanduse peamised liigid ja nende tunnused. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Reisikirjelduste ja luulevormide tunnused. Komöödia tunnused. Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, repliik	
Esinemine Esituse sujuvus, selgus ja täpsus; sobiva sõnavara, tempo ja hääletooni valik esitamisel; sobiv diktsioon.	Esinemine Mõistab eesmärgi seadmise olulisust; • on praktiseerinud esinemist erinevatel teemadel; • teab hea diktsiooni tähtsust; • oskab jälgida ja anda tagasisidet nii enda kui ka kaaslaste esinemisele.
Omalooming Õpilased loovad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, näiteks koha- või ajaloolisi muistendeid, naljandeid, mõistatusi, kõnekäändude põhjal naljalugusid, seiklusjutte, tekstis toimunud sündmuste eellugusid, lugusid muudetud vaatepunktiga, erinevate teoste peategelaste võrdlusi filmide põhjal.	Omalooming Koostab selgelt struktureeritud ja sisukaid tekste, olgu selleks siis tegelase iseloomustus või miljöo kirjeldus, samuti jutustav tekst nagu muinasjutt või muistend. Lisaks kirjutab arutlevaid kirjandeid kirjandusteose alusel, toetudes nii tekstinäidetele kui ka oma arvamusele, jälgides seejuures teksti sisu selgust, sobivat stiili, korrektset vormistust ja õigekirja.

7nda klassi kirjanduses toimub lõiming ajaloo, (vanasõnad, kõnekäänud, eestlaste ajaloo kirjeldamine) geograafiaga (reisikirjad) ning muusikaga (rahvalaulud, regilaulud)